

El dòlar en el nou ordre mundial

- Malgrat la retòrica, una divisa devaluada convé més a l'Administració nord-americana

JOSEP OLIVER*

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 16.10.09

La setmana passada, el dòlar va accentuar la caiguda que va iniciar el març passat, acumulant una reducció pròxima ja al 15% respecte de les principals divises. En un sistema de tipus de canvi flexibles, les alteracions en els preus de les divises recullen les modificacions, de caràcter tècnic i/o econòmic, que s'operen en els mercats.

De fet, en aquest descens del dòlar han incidit elements d'aquest tipus. Primer, a partir de l'aparició dels brots verds, la pèrdua del dòlar va reflectir la millora de la confiança mundial i les vendes d'aquells que havien comprat en els pitjors moments de la crisi tot buscant un valor refugi. En segon lloc, l'accentuació de les pèrdues en els últims dies recull l'impacte, contrari al dòlar, de l'alça de tipus d'interès a Austràlia (la primera efectuada per un banc central des de l'inici de la crisi). Els mercats han interpretat que aquest augment es podia estendre als països amb més orientació exportadora. I així, les divises de Corea del Sud, Taiwan, Hong Kong, Indonèsia, Tailàndia o Canadà, entre d'altres, han experimentat, juntament amb el mateix euro, alces importants respecte de la nord-americana. La seva caiguda ha estat tan ràpida i intensa que **Lawrence Summers**, un dels principals dirigents econòmics de l'Administració d'**Obama**, ha hagut de sortir en defensa seva, tot reiterant que els Estats Units volen un dòlar fort. I **Ben**

Bernanke, el responsable de la Reserva Federal, ha advertit que, si fos necessari, els tipus d'interès s'elevarien abans del que es podia esperar.

Aquesta dinàmica dels mercats, i la resposta de l'Administració nord-americana són solament part de la història. Entre bastidors, s'estan produint moviments d'una enorme transcendència. El més important, sense cap mena de dubte, ha estat el de les successives reunions celebrades entre representants de la Xina, l'Índia, Rússia i altres països – entre ells els del Golf– per buscar un substitut al dòlar, que podria ser una cistella de monedes, entre elles l'euro, i l'or. Això explicaria per què la seva cotització, amb unes perspectives inflacionistes tan modestes com les actuals, ha assolit aquests màxims històrics, per sobre dels 1.000 dòlars per unça. També forma part d'aquest procés la decisió de l'Iran de demanar euros a canvi de la seva energia, i abandonar així el dòlar, o les creixents veus que sorgeixen als països exportadors de petroli, fins i tot des de l'Aràbia Saudita, sobre la necessitat de canviar la moneda de referència del cru.

Les raons d'aquests moviments de més importància són, molt sintèticament, dues. La primera, la por dels mercats, i dels països amb grans reserves de divises, com ara la Xina o els exportadors de petroli o gas, que el dòlar continuï la seva caiguda a la baixa, a mesura que el seu deute públic va augmentant. Les previsions per als pròxims 10 anys apunten un dèficit anual de l'entorn del bilió de dòlars, i un deute públic que pot arribar al 85% del PIB el 2016. Atesa la molt baixa taxa d'estalvi de l'economia nord-americana, aquest enorme forat s'ha de finançar amb estalvi de la resta del món. I aquí és on la disponibilitat per prestar recursos als Estats Units, que fins al 2007 havien mostrat alguns països com la Xina o els de l'OPEP, s'ha evaporat. A més a més, malgrat la

retòrica de la seva Administració, un dòlar devaluat convé a l'economia nord-americana, que vol reconduir el seu model de creixement i orientar-lo més cap a l'exportació. I això afegeix més motius de preocupació a aquells que han acumulat importants reserves en aquesta divisa.

La segona raó és encara més rellevant, i expressa el conflicte creixent entre la potència emergent, la Xina, i els Estats Units. Fa temps que els xinesos demanen la substitució del dòlar. I de raó no els en falta, quan afirmen que el planeta no pot funcionar adequadament quan la moneda de reserva, la que més s'utilitza en les transaccions internacionals, la nord-americana, està subjecta a la sort de les necessitats internes dels Estats Units.

Però, més enllà de la crisi financera, la posició xinesa respecte del dòlar és un element més, cert que dels rellevants, de la disputa sobre l'hegemonia nord-americana. I, en aquest ordre d'idees, la Xina no està pas sola. El recentment elegit primer ministre japonès, **Yukio Hatoyama**, ha postulat la creació d'un espai econòmic comú i una divisa panasiàtica (que inclouria les del Japó, la Xina i Corea, entre d'altres), una proposta que enllaça amb les reiterades peticions de creació d'un fons financer asiàtic, independent del Fons Monetari Internacional (FMI). I amb el debat sobre la reforma del mateix FMI, donant més pes a la Xina, entre els altres països emergents.

Política i economia troben, en el món de les divises i les transaccions exteriors, una de les seves connexions més evidents. L'euro va emergir com una concessió de **Helmut Kohl** cap a les pors franceses sobre la unificació de les dues Alemanyes. I la Gran Bretanya no està dins de la moneda comuna, entre altres raons, per pressions polítiques de

l'Administració dels Estats Units, que no volia que la nostra divisa tingués un gran èxit.

El nou ordre mundial, el nou monarca, està naixent. I nosaltres som a la sala de parts. ¿Resistirà gaire més, el vell rei? ¿Aconseguirà sobreviure, el nou? La tendència, la pèrdua d'hegemonia dels Estats Units, és clara. Però en economia, com en tot el que és humà, no hi ha res escrit.

* Catedràtic d'Economia Aplicada (UAB).